Posudek

rigorózní práce **Mgr. Evy Kundrátové** na téma

„Rodičovství – základní problematika ve světle české a francouzské právní úpravy"

Autorka předložené diplomové práce se problematikou rodinného práva, především však právními vztahy rodičů a dětí, zabývala již během svého magisterského studia. Proto také zkoumané problematice věnovala svou pozornost během stipendijního pobytu ve Francii (v průběhu magisterského studia), kde sbírala materiál na svoji diplomovou práci. Částečně pak i svou diplomovou práci napsala během tohoto svého studijního pobytu. Po ukončení studia autorka se snažila brzy předložit rigorózní práci. Zřejmě tato její snaha do určité míry poznamenala výsledný text rigorózní práce, kterému autorka, podle mého názoru, nevěnovala dostatečnou pozornost. Také její práce s literaturou nebyla zcela precizní. Taktéž se místy projevuje určitá nedbalost ve formulování potřebných závěrů. Jindy naopak lze práci vytknout přílišnou popisnost. Další moje výtka k obsahu práce spočívá v tom, že spatřuji nepoměr mezi výkladem českého práva a francouzskou právní úpravou. Jde totiž o značnou disproporci v neprospěch francouzského práva. Ačkoliv je v tomto směru předložená práce ne zcela vyvážená, nelze jí vytknout, že by některá z důležitých právních otázek zvoleného tématu byla opomenuta zcela.

Předložená práce obsahuje 105 stran výkladového textu a je rozdělena do šesti kapitol včetně úvodu a závěru. Autorka čerpala z bohaté literatury monografické české i zahraniční. Rozsáhlý je seznam odborných článků, které se ovšem soustřeďují pouze na literaturu českou, literatura zahraniční je uvedena minimálně (jeden článek). Nedostatkem práce je, že autorka věnovala jen menší pozornost judikatuře, alespoň české, kterou lze ke zkoumanému tématu nalézt. Poznatky získané ze studia literatury uvádí autorka v poznámkách na jednotlivých stránkách práce, v nich odkazuje na použitý pramen, nebo doplňuje text kompletní vysvětlivkou. Proto předložená práce obsahuje celkem 319 odkazů.

Nejrozsáhlejší kapitolou práce je kapitola třetí nadepsaná „Rodičovství". Autorka zde pojednává o mateřství a otcovství, jejich určení i popírání. Jde o kapitolu, v níž se uplatňuje nejvíce zajímavých rozdílů v právní úpravě české a francouzské. Zde mohla autorka ještě více využíti srovnání s francouzskou úpravou. K této kapitole bych mohla uvést několik důležitějších připomínek. Neuvedu všechny své připomínky, jen to, co považuji za nejdůležitější, protože jde o otázky, o nichž se autorka snažila uvažovat samostatně, a které nejsou v teorii ani v praxi vykládány jednoznačně. Zejména jde o problematiku tzv. utajeného porodu a o postavení nezletilé matky, která by o utajení svého porodu požádala. Také je obtížné i pro autorku vysvětlit postavení otce dítěte při tomto druhu porodu. Dále nesouhlasím s autorčiným názorem ohledně výkladu zákona o rodině a to § 68a, jeho třetí věty týkající se výkladu šestitýdenní lhůty po narození dítěte a platnosti souhlasu rodiče dítěte k osvojení daného v této lhůtě. Nesouhlasím s autorkou, která nabízí řešení: spočívající v umožnění udělení souhlasu před uplynutím lhůty a účinnosti tohoto souhlasu až po jejím uplynutí. Autorka v tomto směru vyslovila svůj názor, který by sice mohl být považován jako námět de lege ferenda, nicméně de lege lata je možno hledat smysl tohoto ustanovení (implementovaného z Haagské úmluvy o osvojení z roku 1967) v absolutním zákazu platného udělení osvojení v této lhůtě. Toto ratio legis plyne ze zvláštní zdravotní situace ženy

v šestinedělí. Škoda, že autorka v této kapitole, kde na straně 26 a násl. píše o problematice baby boxů, nevyužila velmi zajímavé – zejména historicky – praxe a posléze právní úpravy tzv. „tours" ve Francii.

Další kapitola je věnována problematice právních následků rodičovství v právu soukromém. Ke straně 63 připomínám, že autorka mohla upřesnit svůj další postup, věnovaný právním následkům rodičovství a zdůraznit, že se bude věnovat především právním následkům v oblasti práva soukromého a v další kapitole páté právním následkům v oblasti práva veřejného. Na straně 66 v druhém odstavci, by bylo třeba upřesnit, co patří do „částečné" rodičovské zodpovědnosti a co nikoli – např. výživné. Jinak ovšem výživné patří k povinnostem plynoucím z rodičovství a to v oblasti soukromého práva. Ke straně 69 druhý odstavec připomínám, že dosavadní výklad rodičovské zodpovědnosti ve vztahu k vyživovací povinnosti nikdy nesměřoval k jakémusi „splývání" těchto dvou institutů. Vyživovací povinnost totiž existuje vždy samostatně, ať je rodič nositelem rodičovské zodpovědnosti či nikoliv. I z hlediska praktického je takovýto výklad srozumitelnější.

K práci by bylo možno uvádět ještě řadu drobnějších připomínek spočívajících buďto ve stylistických nedostatcích nebo ne zcela domyšleného výkladu některých sporných otázek. Naopak bylo možno se hlouběji zamyslet nad návrhem nové právní úpravy v občanském zákoníku, který v době kdy autorka tuto rigorózní práci dokončovala, byl k dispozici jeho pracovní text. Na druhé straně jí samozřejmě nelze vytýkat, že v práci neuvádí konečné znění, které bylo parlamentem schváleno teprve koncem loňského roku.

Předložená práce nepochybně některé zejména stylistické nedostatky i určité nepřesnosti obsahuje. Na druhé straně však právě to, že autorka si s některými výkladovými přístupy nevěděla rady, svědčí o tom, že pracovala samostatně a nepřijímala automaticky texty publikované jinými autory. Osobně spíše za jistý nedostatek práce považuji to, co jsem uvedla již shora, že autorka mohla napsat více o francouzské úpravě. Ačkoliv předložená práce není bezchybná, přesto ji neoznačuji za natolik nedostatečnou, aby nebyla předložena k obhajobě. Proto ji k ústní obhajobě **doporučuji**.

Praha, leden 2012

Doc. JUDr. Senta Radvanová, CSc.
konzultant rigorózní práce